

ÖZET

BAĞIMSIZ DENETİMDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GÜVENCE DENETİMİ VE UYUM SÜRECİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA¹

Ahmet Yiğit ÖZGÜL

Bu araştırmanın amacı, bağımsız denetim faaliyetleri kapsamında sunulan sürdürülebilirlik güvence hizmetlerinin kalitesini değerlendirmek ve denetim sonrasında sürdürülebilirlik politikalarının kurumlara entegrasyonu ile bu politikaların uygulama düzeyinde kurumsal yapılarla ne derece uyumlu olduğunu incelemektir. Sürdürülebilirlik ilkelerinin yalnızca raporlama süreçleriyle sınırlı kalmayıp, kurum kültürü ve stratejik yönetim anlayışıyla bütünleşmesi, bu araştırmanın temel odak noktalarından biridir. Çalışmada, nicel yöntem yaklaşımı benimsenmiş ve nicel veri toplama tekniklerinden yararlanılmıştır. Nicel boyutta, Martínez-Ferrero ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilen sürdürülebilirlik güvence denetimi kalite ölçütlerinden uyarlanmış ve Luke ve arkadaşlarının (2014) Program Sustainability Assessment Tool (PSAT) çerçevesinden esinlenilerek oluşturulmuş bir anket kullanılmıştır. Bu anket aracılığıyla 127 bağımsız denetçiden elektronik ortamda veri toplanmış ve veriler SPSS yazılımı ile analiz edilmiştir. Analiz sürecinde tanımlayıcı istatistikler, frekans analizleri ve Cronbach's Alpha güvenilirlik testleri uygulanarak verilerin geçerliliği ve güvenilirliği değerlendirilmiştir. Analiz sonuçları, bağımsız denetçilerin sürdürülebilirlik güvence hizmetlerine yönelik genel değerlendirmelerinin olumlu olduğunu ortaya koymakla birlikte, denetim sonrası süreçlerde sürdürülebilirlik politikalarının kurumsal yapılarla etkin biçimde bütünleşmediğine işaret etmektedir. Özellikle sürdürülebilirlik ilke ve politikalarının izlenmesi, performans göstergeleriyle değerlendirilmesi ve düzenli olarak raporlanması konularında yetersizlikler bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu durum, sürdürülebilirlik güvence hizmetlerinin yalnızca denetim dönemlerinde geçici olarak gündeme geldiğini, fakat kurumsal davranışları dönüştürme noktasında kalıcı bir etki yaratmakta zorlandığını göstermektedir. Araştırmada, sürdürülebilirlik denetimi uygulamalarının kurumsal stratejik planlama süreçlerine entegre edilmesinin gerekliliği vurgulanmakta; yalnızca kalite standartlarına dayalı teknik yeterlilikle sınırlı kalmayan, aynı zamanda uzun vadeli etkiler oluşturabilecek bütüncül bir yaklaşımın önemine dikkat çekilmektedir. Araştırmanın önerileri arasında, sürdürülebilirlik güvence hizmetlerinin uluslararası düzeyde belirlenmiş kalite çerçeveleriyle daha sıkı bir şekilde uyumlaştırılması, denetim sonrası takip ve raporlama mekanizmalarının yasal ve yönetsel düzeyde yapılandırılması, kurum içi sürdürülebilirlik sorumluluklarının açık biçimde tanımlanması ve bu kapsamda denetçilerin rehberlik eden bir yapıya kavuşması yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Denetim, Bağımsız Denetim, Sürdürülebilirlik Güvence Denetimi

¹ T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Etik Kurulunca 30.07.2025 toplantı tarihli, 2025.06 toplantı numaralı, 19 numaralı kurul kararınca çalışma için etik kurul kararı alınmış ve eklerde sunulmuştur.

ABSTRACT

A RESEARCH ON SUSTAINABILITY ASSURANCE AUDITING AND COMPLIANCE PROCESS IN INDEPENDENT AUDITING²

Ahmet Yiğit ÖZGÜL

The purpose of this research is to evaluate the quality of sustainability assurance services provided within the scope of independent audit activities and to examine the integration of sustainability policies into institutions after the audit and the degree to which these policies align with institutional structures at the implementation level. One of the main focuses of this research is the integration of sustainability principles not only within reporting processes but also within corporate culture and strategic management approaches. The study adopted a quantitative methodology approach and utilized quantitative data collection techniques. In the quantitative dimension, a questionnaire was used, adapted from the sustainability assurance audit quality criteria developed by Martínez-Ferrero et al. (2018) and inspired by the Program Sustainability Assessment Tool (PSAT) framework of Luke et al. (2014). Data were collected electronically from 127 independent auditors through this survey and analyzed using SPSS software. During the analysis process, descriptive statistics, frequency analysis, and Cronbach's Alpha reliability tests were applied to assess the validity and reliability of the data. While the analysis results reveal that the independent auditors' overall assessment of sustainability assurance services is positive, they also indicate that sustainability policies are not effectively integrated into institutional structures in the post-audit processes. In particular, deficiencies were observed in monitoring sustainability principles and policies, evaluating them with performance indicators, and regularly reporting them. This suggests that sustainability assurance services are only temporarily addressed during audit periods but struggle to make a lasting impact in transforming institutional behavior. The study emphasizes the need to integrate sustainability auditing practices into corporate strategic planning processes, emphasizing the importance of a holistic approach that is not limited to technical competence based on quality standards but can also generate long-term impact. The recommendations of the research include the closer alignment of sustainability assurance services with internationally established quality frameworks, the structuring of post-audit follow-up and reporting mechanisms at legal and administrative levels, the clear definition of internal sustainability responsibilities, and the establishment of a guiding structure for auditors in this context.

Keywords: Audit, Independent Audit, Sustainability Assurance Audit

² The ethics committee decision for the study was taken by the Ethics Committee of Istanbul Kültür University of the Republic of Turkey, in accordance with the meeting date of 30.07.2025, meeting number 2025.06, number 19, and presented in the appendices.